

همه آنچه می‌خواهید درباره‌ی رمان «خار و میخک» زنده‌یاد یحیی سنوار - از زبان مترجم رمان - بدانید

خاری در چشم صهیونیسم

[شهروند] یحیی سنوار مبارز، مجاهد، نویسنده، رمان‌نویس و مترجم فلسطینی که همین چند روز پیش با نحوه شهادتش نگاه جهانیان را به یک عمر مبارزه‌اش دوخت؛ به زودی با رمان «خار و میخک» - که به همراه رمان «شکوه» در زندان اسرائیل نوشته - میهمان خانه‌های ایرانیان کتاب‌دوست و اهل مطالعه خواهد شد. او که در رشته مطالعات عربی تحصیل کرده بود، به دلیل سابقه مبارزاتی‌اش چند بار توسط رژیم صهیونیستی دستگیر شده بود - که با استفاده از این فرصتی که زندان در اختیارش قرار داده بود، به یادگیری زبان عبری و در کنار آن هم نوشتن رمان‌های «خار و میخک» و «شکوه» پرداخته بود.

آن‌چه در پی می‌آید؛ معرفی اجمالی رمان «خار و میخک» و فضای حاکم بر آن به همراه گفت‌وگویی کوتاه با هانیه کمری، مترجم این رمان است که این رمان را به همت مرکز هنری رسانه‌ای سلوک ترجمه کرده و قرار است تا چند روز دیگر نیز توسط انتشارات سوره مهر روانه بازار نشر شود. زمانی که به گفته هانیه کمری به دلیل این‌که به نوعی تاریخچه مقاومت محسوب می‌شود، اسرائیل نسخه‌های الکترونیک آن را از تمام سکوها حذف کرده و در واقع دسترسی به آن خارج از ایران به شدت دشوار است. موضوع دیگری که مترجم رمان «خار و میخک» درباره این رمان مطرح می‌کند، ارزش‌های محتوایی و تاریخی آن است - که می‌گوید انتظار شاهکار ادبی از رمان «خار و میخک» نداشته باشید! ذکر این نکته لازم است که هم‌زمان با هانیه کمری مترجم دیگری به نام اسما خواجه‌زاده نیز در حال ترجمه این رمان است - که توسط انتشارات کتابستان عرضه خواهد شد.

است. داستان این کتاب از سال ۱۳۶۷ شروع می‌شود که شخصیت اصلی آن یعنی احمد، تنها یکی - دو سال داشته. هر کدام از اعضای خانواده احمد عضو یکی از طیف‌های فکری جبهه مقاومت هستند؛ برای مثال برادر بزرگش عضو جنبش فتح، دیگری عضو جهاد اسلامی، پسرعمویش عضو حماس و یکی دیگر از پسرعموهایش هم مربوط بهودی‌ها شده و به اسرائیل رفته. مادر و خواهرانش هم نماینده‌ی فلسطینی هستند.

به گفته مترجم کتاب؛ «داستان این کتاب برگرفته از روابط و عواطف انسانی است. برادر بزرگ احمد نماد سازمان‌های آزادی‌بخش، برادر دیگر نماد سازمان فتح، دیگری جنبش حماس و هر کدام نماینده یک طیف از مقاومت هستند و بحث‌ها و جدل‌هایی که میان این افراد شکل می‌گیرد، دقیقاً همان تعارض گفتمانی است که در دل جامعه فلسطینی وجود دارد. مخاطب کتاب در بند روایات تاریخی نیست، کتاب رمان است و سنوار از دل این رمان، تاریخچه مقاومت را توضیح می‌دهد.»

ارزش‌های ادبی رمان

به گفته ناهید کمری؛ «نباید انتظار شاهکار فرمی ادبی از «خار و میخک» داشته باشیم؛ این کتاب در دل زندان نوشته شده است. گاهی مشخص است شهید سنوار بعد از شکنجه کتاب رانوشته و حتی گاهی اسم شخصیت‌ها را اشتباه کرده است. حتی جاهایی اشتباه‌هایی در روند داستان دارد. این‌ها نشان می‌دهد که کتاب در شرایط بدی نوشته شده است و ما نباید انتظار داشته باشیم که با نجیب محفوظ که یکی از بهترین نویسندگان جهان عرب است مواجه شویم.» مترجم «خار و میخک» می‌گوید که این کتاب از نظر ادبی یک کتاب متوسط است؛ «امیدوارم شهیدمان از من ناراحت نشود، به نظرم مسأله‌ای که برای خودش هم موضوعیت داشت، تاریخچه مقاومت بود. قرار بود درباره مقاومت در کتاب صحبت کند، و هدفش خلق شاهکار ادبی نبود. باید توجه داشت که داستان‌پردازی کتاب اصلاً ابتدایی نیست، حرفه‌ای هم نیست در سطح متوسط است و محتوا بر آن غلبه دارد؛ اما چیزی نیست که مخاطب با شخصیت‌های کتاب همراه نشود بیشتر مانند ادبیات خاطره‌نگاری نوشته شده است.» به گفته مترجم، سنوار در بخش‌هایی از کتاب «خار و میخک» شکنجه‌ها را با ریز جزئیات نشان می‌دهد، مدرسه، دانشگاه، مسجد همه را با ریز جزئیات به تصویر می‌کشد و تبدیل کردن این اطلاعات به فیلم مانند لقمه حاضر و آماده است.

خار و میخک

رمان «خار و میخک» - را که ابتدا در سایت آمازون عرضه شد و سپس صهیونیست‌ها پس از مشاهده استقبال مردم، فروشش را متوقف کردند - شهید یحیی سنوار به زبان عبری در طول دوران اسارت خود در زندان بن‌راسع رژیم صهیونیستی نوشته - و در بستری از داستان‌های زندگی فردی به نام احمد راوی زندگی عموم فلسطینی‌ها در سال‌های اخیر است. در واقع راوی و شخصیت اول داستان به نام احمد فرزند کوچک‌تر یک خانواده است که هر کدام از اعضای‌اش نماینده گروهی یا دیدگاهی در فلسطین امروز هستند. برای مثال یکی از برادرانش نماینده سازمان‌های آزادی‌بخش، یکی دیگر نماینده فتح، دیگری جنبش حماس و در واقع هر کدام نماینده یک طیف از مقاومت هستند. مادر و خواهرانش هم نماینده زنان فلسطینی هستند - و به این بهانه «خار و میخک» مقاومت را با توصیف جزئیات و روزمرگی‌های یک خانواده توصیف می‌کند. به گفته کسانی که این رمان را خوانده‌اند؛ «خار» در این کتاب نماد دردها، سختی‌ها و مشکلات است و «میخک» به عنوان نمادی برای شادی‌ها و موفقیت‌ها آمده - و سنوار با به کارگیری این نمادها، توانسته ابعاد مختلف زندگی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مبارزاتی فلسطینی‌ها را به تصویر بکشد. به همین دلیل هم هست که یحیی سنوار در مقدمه «خار و میخک» به کار بردن عناصر خیال در این کتاب را صرفاً برای تحقق ویژگی‌های روایی می‌داند و می‌نویسد؛ «هر چیز دیگری در این کتاب، کاملاً واقعی است؛ یا آن را زیسته‌ام یا بسیاری از این رویدادها را از زبان کسانی که خود و خانواده‌ها و همسایگان‌شان در طول همه‌ها در سزمین عزیز فلسطین تجربه کرده‌اند، شنیده‌ام و دیده‌ام.»

در شرایطی ترجمه فارسی رمان «خار و میخک» به زودی به بازار نشر خواهد آمد که رژیم صهیونیستی نسخه‌های الکترونیک آن را از هر جاکه توانسته حذف و دسترسی به آن را کار دشواری کرده است. تا جایی که به گفته هانیه کمری مترجم؛ «نه در گوگل بوک نسخه‌ای از آن پیدا می‌شود، نه در کیندل و نه حتی در سایت آمازون. حتی گوگل بوک در صفحه‌ای که باید نسخه الکترونیک این کتاب ۳۴ صفحه‌ای را قرار داده باشد، لینک مطالعه کتاب را غیرفعال کرده و تنها توضیح داده که این رمان صرفاً یک اثر داستانی نیست؛ بلکه گواهی عمیق بروح پایدار غزه است که توسط یحیی سنوار در میان سایه‌های زندان اسرائیل نوشته شده است.»

اما این که هانیه کمری چگونه به نسخه‌ای از این کتاب دست یافته؛ حکایت جالبی دارد؛ «نسخه اصلی این کتاب را که شهید سنوار در دوران ۲۳ سال اسارتش در زندان‌های صهیونیستی نوشته، یک انتشارات خیلی جمع و جور در غزه منتشر کرده. یک بار سال ۲۰۰۴ و یک بار هم سال ۲۰۲۳ بعد از عملیات طوفان الاقصی. فشار رسانه‌ای برای حذف این کتاب آن قدر زیاد بود که نه تنها نشنیدم هیچ انتشارات عرب‌زبان دیگری آن را منتشر کرده باشد؛ بلکه خبر انتشار آن در غزه هم بین اخبار جنگ کم شد. این در حالی است که سنوار این داستان را پشت میله‌های زندان نوشته و برای حفظ و بیرون آوردنش از پشت میله‌ها افراد زیادی فدا شده‌اند.» ظاهر در حال حاضر نسخه فیزیکی این کتاب به طور محدود قابل دسترسی است و نسخه الکترونیک آن نیز در گروه‌های محلی عربی دست به دست می‌شود. مترجم «خار و میخک» درباره انتشار این کتاب در شرایط جنگی غزه توضیح می‌دهد؛ «سنوار در بخشی از این کتاب تعریف می‌کند که غزای‌ها وسط جنگ و میان آوارها دانشگاه می‌سازند و حتی بعد از اینکه تخریب شد، باز هم با برگ نخل آن را بازسازی می‌کنند. انتشارات هم به همین شکل در غزه فعالیت می‌کنند.»

واقعیات کتاب «خار و میخک»

هانیه کمری می‌گوید که شهید یحیی سنوار در دوران ۲۳ ساله زندانی بودنش در اسرائیل «خار و میخک» را نوشته است؛ «این مبارز در این سال‌ها بیکار نشست، زبان عبری را به شکل کامل‌روان یاد گرفت و با با جزویاتش به زبان عبری حرف می‌زد. همچنین او در زندان چند کتاب از زبان عبری به عربی ترجمه کرد، که یکی از آن‌ها درباره شایاک سازمان امنیت داخلی اسرائیل (موساد سازمان امنیت خارجی اسرائیل) است.» به گفته مترجم کتاب «خار و میخک»؛ «سنوار در اسارت همراه دیگر زندانی‌ها حرکت‌هایی اعتراضی انجام می‌داد که آن‌ها هم در این کتاب آمده‌اند. حتی بخشی از کتاب «خار و میخک» از زبان یکی از زندانی‌ها نوشته شده - که اعتصاب‌های زندان را رهبری می‌کرده است.»

تاریخچه مقاومت

مترجم «خار و میخک» این رمان را به عنوان تاریخچه مقاومت توصیف می‌کند؛ «این رمان شاید از بدو مقاومت نوشته نشده باشد، اما از نخستین گام‌های شکل‌گیری مقاومت در سال ۱۹۶۷ تا مراحل رشد و بالندگی آن در نخستین انتفاضه فلسطین یا انقلاب سنگ را در سال ۱۹۸۷ روایت می‌کند. سنوار در هر صفحه از این کتاب تاریخچه اتفاق‌هایی را که در فلسطین افتاده است، توضیح می‌دهد. اصلاً برای همین بود که اسرائیل این کتاب را ابزار رسانه‌ای حماس خواند و از کلیه سکوها حذف کرد.»

کمری حذف کتاب «خار و میخک» از همه پلتفرم‌های فضای مجازی را دلیل اصلی ترجمه این رمان می‌نامد؛ «متن کتاب را در یکی از کانال‌های کتاب‌های عربی پیدا کردم و فکر نمی‌کنم مالکیت فکری برای شهید سنوار اهمیت داشته باشد، او می‌خواست که صدایش شنیده شود و ما هم دوست داریم که این اتفاق بیفتد. به خصوص که گاهی مشخص است شهید سنوار بعد از شکنجه کتاب رانوشته و حتی گاهی اسم شخصیت‌ها را اشتباه کرده است.»

خار و میخک

کمری می‌گوید که رمان «خار و میخک» از دل زندگی خانواده‌ای که در یک اردوگاه پناهندگان فلسطینی واقع در شمال نوار غزه ساکن هستند، روایت می‌شود؛ «احمد راوی و شخصیت اول داستان، فرزند کوچک‌تر یک خانواده

پرده نقره‌ای

پیگیر رفع مشکل «رکسانا» هستیم

به دنبال مشکلات ایجاد شده برای فیلم جدید پرویز شهبازی «رکسانا» پخش‌کننده این فیلم می‌گوید که پیگیر رفع مشکل اکران این فیلم خواهد بود. به گزارش مهر؛ میثم نورانی مدیرعامل شرکت پخش فیلمیران که پخش فیلم سینمایی «رکسانا» ساخته پرویز شهبازی را بر عهده دارد، با اشاره به این که ممیزی‌های بسیاری متوجه این فیلم شده می‌گوید: تاکیدمدیران بر حذف سکانس پایانی این فیلم است و این در حالی است که با حذف این سکانس، فیلم از دست می‌رود. در این باره بامدیران سازمان سینمایی گفتگو کرده‌ایم و این امیدواری وجود دارد که مسئله فیلم حل شود.

نورانی با بیان اینکه سینمای اجتماعی باید حرف خود را بزند، تاکید کرد: برای آنکه بتوانیم بار دیگر شاهد بروز و ظهور فیلم‌های اجتماعی ماندگار در سینمای ایران باشیم باید فضا را برای بیان معضلات موجود در این آثار باز کنیم. به خصوص آثاری مانند «رکسانا» که یکی از فیلم‌های خوب اجتماعی چند سال اخیر از پرویز شهبازی است و باید فضا را برای فعالیت این کارگردان خوب سینمای ایران بیش از پیش فراهم کنیم.

«صبحانه با زرافه‌ها» می‌آید

طبق مصوبه شورای صنفی نمایش، فیلم سینمایی «صبحانه با زرافه‌ها» از ۹ آبان اکران خود را آغاز خواهد کرد. هم‌چنین فیلم «هفتادسی» نیز از ۷ آذر روی پرده سینماها می‌رود. به گزارش ایرنا، در بیست و یکمین جلسه شورای صنفی نمایش مقرر شد فیلم سینمایی «صبحانه با زرافه‌ها» به کارگردانی سروش صحت به سرگروهی پردیس چارسو از ۹ آبان اکران خود را آغاز کند. فیلم سینمایی «هفتادسی» نیز به کارگردانی بهرام افشاری به سرگروهی پردیس مگامال از ۷ آذر در سینماهای کشور به روی پرده خواهد آمد.

سینمای جهان

جایزه یک عمر دستاورد برای بلاتار مجارستانی

جشنواره بین‌المللی فیلم توکیو از بلا تار - فیلم‌ساز مجارستانی - با اعطای جایزه یک عمر دستاورد هنری تقدیر می‌کند. به گزارش ایسنا، بلاتار که به خاطر سبک سینمایی متمایزش در آثاری مانند فیلم ۴۳۸ دقیقه‌ای «تانگوی شیطان» یا «اسب تورین» شناخته می‌شود، در جشنواره بین‌المللی فیلم توکیو مورد تقدیر قرار خواهد گرفت. در واقع این دوره از جشنواره توکیو نه تنها فیلم‌های کوتاه خلق شده در کارگاه آموزشی تار در ژاپن به نمایش درخواهد آمد، بلکه میزبان یک گفتگوی ویژه با حضور بلا تار و اهدای جایزه یک عمر دستاورد هنری نیز خواهد بود. این فیلمساز در سال ۲۰۲۳ جایزه افتخاری آکادمی فیلم اروپا دریافت کرد و در سال ۲۰۲۲ نیز با دریافت جایزه یک عمر دستاورد جشنواره فیلم قاهره مورد تقدیر قرار گرفته بود. بلا تار فیلم‌هایی مانند «آشیانه خانواده»، «بیگانه»، «مردم پیش ساخته»، «مکبث»، «لعنت»، «تانگوی شیطان»، «اسب تورین»، «تقسیم پاییز یا گانه‌ماه خزان»، «نفرین» و «مردی از لندن» را در کارنامه دارد.

نمایش خانگی

جشنواره «دیدار» برای آثار شبکه خانگی

مهدی فرجی دبیر جشنواره «دیدار» با رونمایی پوستر این جشنواره از ارزیابی آثار شبکه نمایش خانگی خبر داد. به گزارش مهر، آیین رونمایی از پوستر نخستین جشنواره آثار نمایش خانگی «دیدار» برگزار شد. محمد سلوکی، مجری این مراسم به گستردگی و تنوع آثار در شبکه نمایش خانگی اشاره کرد و گفت که این گستردگی بیشتر ضرورت برگزاری جشنواره را مشخص می‌سازد. در این آیین تهیه‌کنندگان، مدیران پلتفرم‌ها، مجریان رسانه‌های دیداری و چهره‌هایی چون احمدرضا درویش، مسعود جعفری جوزانی، علیرضا تابش، مهدی فرجی، مریم جلالی، حسین فردرو، مجید رضاییان، حسین طاهری، مسلم آقاچازاده، المیرا شریفی مقدم، نیما کرمی و محمود کبرلو حضور داشتند.

صحنه

تهیه‌کنندگی نوید محمدزاده در تئاتر

نوید محمدزاده تهیه‌کنندگی نمایش «فقط خدا» به کارگردانی محمود رشیدی را برعهده گرفته است. به گزارش هنر ایران، نمایش «فقط خدا» به کارگردانی محمود رشیدی و تهیه‌کنندگی نوید محمدزاده از نهم آبان ماه ۱۴۰۳ در سالن شماره ۴ بوتیک تئاتر ایران روی صحنه خواهد رفت. محمود رشیدی علاوه بر کارگردانی، تنها بازیگر این اثر نمایشی نیز خواهد بود.

موسیقی

موسیقی نمایش مهر و ماه در تالار وحدت

موسیقی‌نمایش آیینی گروه هنری مهرگان با عنوان «مهر و ماه» چهارم آبان ویژه بانوان در تالار وحدت برگزار می‌شود. به گزارش هنرآلاین، این اجرا شامل حرکات آیینی و اجرای موسیقی زنده خواهد بود که مهنوش مهرین‌فر بر اساس متنی از هادی حوری طراحی و کارگردانی کرده است. در این برنامه نکین صدق‌گویا و گلشید بحرانی نیز در کنار گروه مهرگان حضور دارند. فرید سعادت‌مند، آهنگسازی روی نمایشنامه را بر عهده داشته و مجید فلاح‌پور نیز تهیه‌کننده گروه است. موسیقی‌نمایش آیینی گروه هنری مهرگان از ساعت ۱۴:۰۰ روز جمعه چهارم آبان ویژه بانوان در تالار وحدت برگزار خواهد شد.

گالری

نمایشگاه مجسمه «دالان دل»

نمایشگاه مجموعه آثار مجسمه لیلیا مرتضوی یزدی با عنوان «دالان دل» جمعه ۴ آبان ۱۴۰۳ در نگارخانه لاله‌گشایش می‌یابد. به گزارش ایلنا، در این نمایشگاه انفرادی ۳۰ اثر مجسمه حاصل بیش از سه سال تلاش پیگیرانه لیلیا مرتضوی در معرض دید علاقمندان قرار خواهد گرفت. لیلیا مرتضوی دانش‌آموخته مقطع کارشناسی ارشد تصویرسازی دانشگاه هنر تهران که سابقه شرکت در چند نمایشگاه گروهی داخلی و خارجی را در کارنامه خود دارد؛ در این مجموعه که برای اولین بار در نگارخانه لاله به نمایش در می‌آید، با گشت‌وگذار در پیچ‌وخم عناصر معماری مناطق کویری ایران حس خود از آن مکان‌ها را منتقل کرده است. آئین گشایش این نمایشگاه روز جمعه ۴ آبان ۱۴۰۳ از ساعت ۱۶ تا ۱۹ با حضور هنرمندان و دوستداران هنر در نگارخانه لاله برگزار خواهد شد.